

L'estil semidirecte

La reproducció de diàlegs en un text es pot fer per mitjà de l'estil (anomenat també discurs) directe o bé de l'estil indirecte. En un text com és ara *Aleshores ella em va dir: «Et donaré una tassa de cafè»*, l'estil utilitzat és el directe. Aquest mateix text, utilitzant l'estil indirecte, esdevé *Aleshores ella em va dir que em donaria una tassa de cafè*.

Com podem veure, la frase d'un diàleg, transcrita literalment en l'estil directe, esdevé, en l'indirecte, una oració subordinada introduïda per la conjunció *que* (quan la frase transcrita és interrogativa, per la conjunció *si* o per altres termes interrogatius), alhora que hi ha hagut un canvi en aquells mots —verb i pronom— que tenen una marca personal i un valor circumstancial: *et donaré* esdevé *em donaria*. En alguns casos, el canvi de referència personal comporta fins i tot certs canvis de lèxic. Així, *Em va dir: «Vine demà a les deu»* esdevé *Em va dir que hi anés l'endemà a les deu*.

En la narrativa literària —novelles i contes— s'utilitzen habitualment tots dos estils, però més correntment l'estil directe, que dona més vivor i agilitat al relat: l'ús reiterat de l'indirecte, quan hi ha una acumulació de frases transcrites o citades, pot acabar resultant una mica monòton i feixuc, sense que això vulgui dir que no hi

hagi alguns autors que hi recorren sistemàticament amb habilitat i eficàcia, especialment en les narracions que constitueixen el que hom anomena un monòleg interior.

En l'estil directe hom sol fer precedir les frases transcrites —els diàlegs— per un guionet o bé escriure-les entre cometes. El primer sistema és el tradicional de la nostra narrativa. En canvi, els anglesos i els alemanys solen preferir el segon, que alguns cops es manté, segons el nostre parer innecessàriament, en les traduccions al català.

Alguns dels nostres narradors actuals, especialment joves, recorren sovint a un estil intermediari, que podríem anomenar semidirecte. Consisteix, simplement, en l'estil directe amb la supressió de cometes o guionets i dels signes de puntuació. Reprenent el nostre primer exemple, tindriem: *Aleshores ella em va dir et donaré una tassa de cafè*.

La innovació, a part del tribut a un cert mimetisme, deu obeir a l'intent d'una major eficàcia expressiva. Caldria preguntar-se, però, si l'eliminació dels signes que marquen l'entonació constitueix un guany o bé una pèrdua d'expressivitat.